

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Development of Training Curriculum on Technology Leadership for Master of Education Students at Nakhon Ratchasima Rajabhat University

บรรจบ บุญจันทร์*
Banjob Boonchan*

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop and examine the efficiency of training curriculum on developing technology leadership for master of education students at Nakhon Ratchasima Rajabhat University which based-on research and development model. The results of research found that the training curriculum composed of 5 units in 7 factors. The propriety mean and congruence index of training curriculum structure was between 4.57-4.85, and 0.71-1.00, respectively. The efficiency of training curriculum found that the trainees were able to meet all units training curriculum objectives. The technology leadership mean, as whole, after training was significantly higher than before training at the .01 level. The effectiveness evaluation of training process and achievement was $E1/E2 = 86.80/82.73$ which higher than specified criteria.

Keywords : Training Curriculum, Technology Leadership

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดำเนินการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมี 5 หน่วย 7 องค์ประกอบ โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.57-4.85 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71-1.00 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถผ่านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมในแต่ละหน่วยค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมหลังฝึกอบรมมากกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรมกับประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ได้ค่า $E1/E2$ เท่ากับ 86.80/82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม ภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดมาตรฐานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และชุมชน ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานนี้ โดยส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้สอน ผู้เรียน และประชาชนได้เข้าถึงความรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางต่อไป สำหรับในยุคของการปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานนั้น นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะช่วยเพิ่มความได้เปรียบเชิงแข่งขันขององค์กร ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกอบรมและพัฒนาจะทำให้บุคลากรมีความสามารถสูงขึ้นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการเป็นอย่างดี เป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีเป้าหมายที่จะผลิตและพัฒนาผู้บริหารการศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารทางการศึกษา และผู้สนับสนุนการศึกษาที่มีความรู้กว้างไกล เรียนรู้ทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ แต่พบปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาแรกเข้า คือ นักศึกษา

มีพื้นฐานที่หลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2554-2556) มีนักศึกษาที่มีตำแหน่งเป็นครูมากกว่าร้อยละ 98.21

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักศึกษาให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อไป

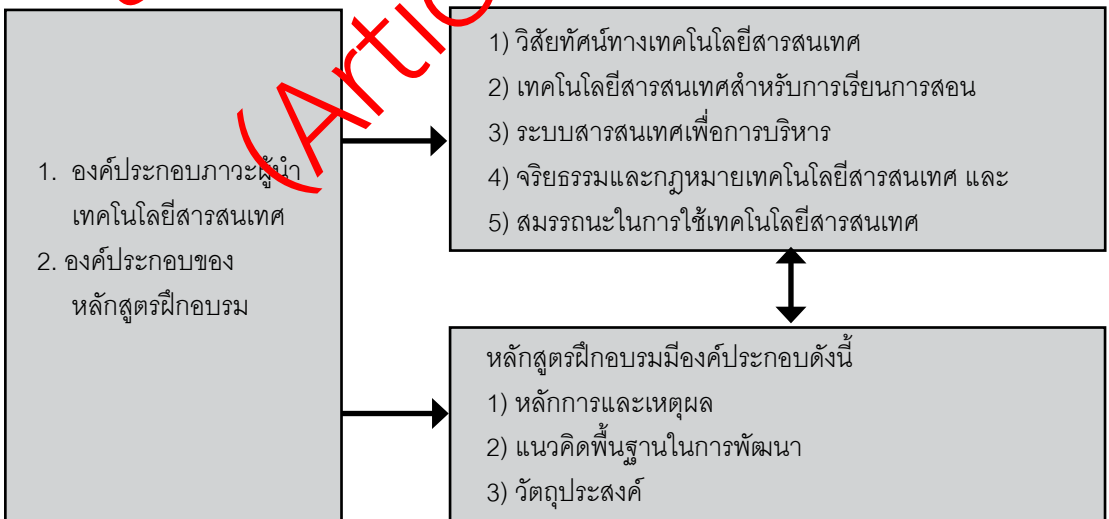
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มีแนวทางในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขั้นที่ 2 การสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ เทปวิทยุ สมุดบันทึกการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 2 การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเครื่องมือในการประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม 2 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยเป็นผู้ประสานในการนำโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมและแบบประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตอบโดยอิสระ และขอคำแนะนำเพิ่มเติม การวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้อง และขั้นที่ 3 การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมหลังการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้นำใช้กระบวนการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แผนการทดลองโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดก่อน-หลัง กลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน มีนักศึกษา 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศแบบประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม และแบบประเมินผล

การใช้หลักสูตรฝึกอบรม ระยะเวลาในการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เป็นเวลา 7 วัน ทุกวันเสาร์รวม 21 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2557 ถึงวันที่ 18 ตุลาคม 2557 ณ ห้อง 09.07.0506 อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ตลอดจนข้อแนะนำต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญ และนักศึกษากลุ่มทดลองมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมมีความถูกต้องเหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการฝึกอบรมนักศึกษาให้มีภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม มี 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 วิชาทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอน หน่วยที่ 3 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หน่วยที่ 4 จริยธรรมและกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ และหน่วยที่ 5 สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 4) เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม 5) กิจกรรมการฝึกอบรม 6) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม 7) การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม รวมระยะเวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น 21 ชั่วโมง โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.571-4.857 แสดงว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.71-1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ได้ผลดังนี้

2.1 ผู้เข้ารับการอบรม สามารถผ่านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมในแต่ละหน่วย โดยผลการประเมินจากแบบทดสอบในแต่ละหน่วย คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน หลังฝึกอบรมมากกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรมกับประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 86.80/82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.4 การประเมินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ร้อยละ 88.00 ของจำนวนผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมในหน่วยที่ 1-5 มีความเหมาะสมสำหรับเรื่องเวลาควรปรับเวลาเพิ่มมากขึ้นในหน่วยที่ 2 และหน่วยที่ 3 สำหรับเวลาที่ใช้ในหน่วยที่ 1 หน่วยที่ 4 และหน่วยที่ 5 เหมาะสมแล้ว ร้อยละ 96 ของจำนวนผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่าใบความรู้ ใบงาน ในหน่วยที่ 1-5 มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และสื่อต่างๆ มีคนเข้าใจง่าย ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และหลากหลาย กระตุ้นให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวันได้ การฝึกอบรมมีความเหมาะสมทำให้ผู้เข้ารับการอบรมกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ร้อยละ 88 ของจำนวนผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ร้อยละ 12 ของจำนวนผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นว่างหลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่ยาก เพราะต้องใช้ความสามารถส่วนบุคคลในการทำความเข้าใจในเนื้อหาประกอบกับทักษะการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

อภิปรายผล

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า ภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศไม่แตกต่างจากภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพรูปแบบอื่น เพียงแต่ว่าในภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีทางเลือกที่ดีกว่า ภาวะผู้นำแบบนี้ต้องการการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็นธรรมชาติการมีส่วนร่วมในระดับสูงของโลกทางอิเล็กทรอนิกส์ และความเชื่อมโยงระหว่างผู้นำและผู้ตาม (Burke, 2009) องค์ประกอบของภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จริยธรรม และกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ และสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดของ กาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 20-22) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดของ Taba (1962 : 422-473) มี 4 ประการ คือ จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และการดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมได้ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม กิจกรรมและระยะเวลาในการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมมี 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยที่ 2 เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอน หน่วยที่ 3 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร หน่วยที่ 4 จริยธรรมและกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ และหน่วยที่ 5 สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

การตรวจสอบโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา หลักสูตรมีระบบและเป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตร เช่น Tyler (1971 : 1) Taba (1962 : 10) Lweis and Miel (1972 : 27) และกาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 20-22) นอกจากนี้ในกระบวนการสร้างหลักสูตรที่หลักสูตรได้มาจากความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับข้อมูลที่พบ มีการนำหลักสูตรไปทดลองใช้จริง ตอบสนองความสนใจของผู้เรียน ให้อิสระในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และมีความยืดหยุ่น

2. การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 การประเมินวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำวัตถุประสงค์ทุกหน่วยเกินร้อยละ 80 ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

2.1.1 ผู้เข้ารับการอบรมมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ และแนวคิดใหม่ๆ ซึ่งตรงตามความต้องการในการฝึกอบรม สอดคล้องกับการศึกษาของ สมคิด บางโม (2545 : 14) และชูชัย สมบัติไกร (2548 : 140) ที่เห็นว่า การฝึกอบรมไม่ว่าจะทำรูปแบบใดก็ตามจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมได้ถ้าผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง

2.1.2 กิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยมีกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นการนำประสบการณ์จากการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกัน ทำให้เกิดแนวคิดหลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2545 : 74-75) ที่ให้ทรงคนระว่าเทคนิคการฝึกอบรมที่หลากหลายจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้

หรือการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่เพิ่มขึ้น

2.2 ผลการทดสอบภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศก่อนและหลังการฝึกอบรม คะแนนจากแบบทดสอบภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เข้ารับการอบรม หลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมากกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

2.2.1 หลักสูตรฝึกอบรม เป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ Fisher, Schoenfeldt และ Shaw (1996 : 356-359) กล่าวว่า ความสำคัญของกระบวนการฝึกอบรม เริ่มด้วยการประเมินความจำเป็น เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ Lynton (1970 : 77-78) ได้กล่าวถึงปัญหา หรือข้อขัดข้องใด ๆ อาจแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม

2.2.2 รูปแบบและกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยมีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ มีใบงานให้ปฏิบัติ มีการประเมินผลหลังการฝึกอบรม และกิจกรรมในแต่ละหน่วยนั้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จึงทำให้ผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Lefrancois (1988 : 239) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจะช่วยกระตุ้นทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2.3 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรมกับประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรมกับประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ ได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 86.80/82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมสามารถพัฒนาผู้เข้ารับการอบรมให้มีภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรพรรณ พรสีมา (2537) และสมศักดิ์ อภิบาลศรี (2537) ได้เสนอว่า การประเมินกระบวนการฝึกอบรมต้องประเมินพฤติกรรมย่อยหลายพฤติกรรม ซึ่งประเมินจากความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในเนื้อหาแต่ละหน่วย โดย

พิจารณาจากการทดสอบหลังฝึกอบรมในแต่ละหน่วยและการทดสอบภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ แล้วนำค่าประสิทธิภาพของกระบวนการฝึกอบรม (E1) กับค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E2) มาเปรียบเทียบกัน ซึ่งการตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพนี้ไม่ควรต่ำกว่า 80/80

2.4 ผลการประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2.4.1 กิจกรรมและระยะเวลาในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมและระยะเวลาในการฝึกอบรมในหน่วยที่ 1-5 มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ โดยการจัดเรียงลำดับให้มีการพัฒนาจากง่ายไปยากหรือซับซ้อนขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 21-22) ได้สรุปประเด็นที่ควรพิจารณาว่าหลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่มีการจัดลำดับเนื้อหาและประสบการณ์ไว้อย่างต่อเนื่อง ไม่ข้ามขั้น

2.4.2 สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีเหมาะสม ดังจะเห็นว่า ในใบงาน ผู้วิจัยได้สร้างโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้คิดและตอบปัญหาในลักษณะที่ใช้ความคิดที่เปิด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุษณีย์ โพธิ์สุข (2544 : 120) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนตอบคำถามปลายเปิดจะเป็นการให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดหาเหตุผล ข้อมูล และประมวลความรู้ ความคิดต่างๆ ที่เป็นคำตอบปัญหา

2.4.3 การประเมินผล ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการประเมินผลในหน่วยที่ 1-5 มีความกะทัดรัด เข้าใจง่าย มีจำนวนข้อคำถามเหมาะสมกับเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ รุจิรา ศาสตร์และจันทวานี สงวนนาม (2545 : 154-172) ที่ว่าการวัดผลประเมินผลจำเป็นต้องจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เหมาะสม เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอันเป็นส่วนสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556 : 278) ที่ว่าการวัดประเมินเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งวัดต่อผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้จริงหรือไม่ ซึ่งข้อมูลการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร

2. ผู้ที่นำหลักสูตรนี้ไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรมตามคู่มือแนะนำการใช้หลักสูตรและฝึกการใช้หลักสูตรให้ชำนาญก่อน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและควรจัดแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 6-8 คน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง

3. ผู้จัดการฝึกอบรมควรสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้ารับการอบรมมีเสรีภาพในการแสดงออก ฝึกเป็นอิสระใน การแสดงความคิดเห็นไม่เคร่งเครียด มีความรู้สึกปลอดภัย สนุกสนาน ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งในการแสดงศักยภาพภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. ผู้จัดการฝึกอบรมควรมีการจัดเตรียมสถานที่วัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้เข้ารับการอบรมเพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนข้อมูลสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543). **พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : วีพริ้นท์.
- ชูชัย สมितिโกร. (2548). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุจิรี ภู่อาระ และ จันทราณี สงวนนาม. (2545). **การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บริษัทบุ๊คพอยท์จำกัด.
- สมคิด บางโม. (2545). **เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม**. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
- สมศักดิ์ อภิบาลศรี. (2537). **การผลิตชุดการสอน**. นครราชสีมา : คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ : วี.เจ. ฟรินดิง.
- อติญาณ ศรีเกษตริน. (2543). **การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นผู้นำสำหรับนักศึกษาพยาบาล**. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). **หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). **เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยี 437: บทเรียนด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2544). **สร้างสรรค์นักคิด**. กรุงเทพฯ : ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สกศ.
- Burke, R. J. (2009). **Leading in turbulent times : Managing in the new world of work**. Malden, MA : Blackwell.
- Fisher, C. D., Schoenfeldt, L. F., & Shaw, J. B. (1996). **Human resource management**. (5thed.). New York : Houghton Mifflin.
- Lefrancois, G. R. (1988). **Psychology for teaching: A bear always faces the front**. (6thed.) Belmont: Wadsworth.
- Lweis, A. J., & Miel, A. (1972). **Supervision for improved instruction: New challenges, new responses**. California : Wadsworth Publishing.
- Lynton, K. C. (1970). **Environment : A challenger in modern society**. New York : Doubleday.
- Taba, H. (1962). **Curriculum development theory and practice**. New York : Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R. W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago : University of Chicago Press.

บทความนี้เป็นของต้นฉบับ (Article Retrievable)